

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 39/2026-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/243/2016 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/243/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. novembra 2025 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ zároveň navrhuje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie 6 000 eur, ako aj nahradiť trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ je stranou v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalovaného, proti ktorému sa žalobkyňa (ROTOS-STK a. s.) domáha zaplataenia 693,60 eur s príslušenstvom z titulu vrátenia nákladov spojených so školením.

3. Žaloba bola podaná na okresnom súde 22. novembra 2016, ktorý o nej rozhodol rozsudkom sp. zn. 14C/243/2016 zo 16. mája 2024, ktorým sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi 693,60 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % zo sumy 693,60 eur od 5. septembra 2016 do zaplataenia (výrok I), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II) a žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III).

4. Na odvolanie bol rozsudok okresného súdu zo 16. mája 2024 zrušený uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 28Co/131/2024 z 28. októbra 2025 vo výrokoch I a III a v tomto rozsahu bola vec vrátená súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie. Odvolanie proti výroku II rozsudku okresného súdu zo 16. mája 2024 bolo odmietnuté.

5. Vec žaloby bola vrátená súdu prvej inštancie 4. novembra 2025.

6. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 39/2026 z 29. januára 2026 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podstatou argumentácie je námietka existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní vedenom okresným súdom, ktorý vo veci prvýkrát rozhodol až po 8 rokoch od podania žaloby. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo až 14. februára 2023, t. j. po 7 rokoch od podania žaloby.

8. Z dôvodu vrátenia veci opätovne súdu prvej inštancie po rozhodnutí odvolacieho súdu konanie vo veci žaloby už trvá 9 rokov. K zbytočným prietáhom došlo zo strany okresného súdu z dôvodu jeho nečinnosti a častým odročovaním pojednávania, ako aj neefektívnou činnosťou.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu prípisom sp. zn. 1SprV/120/2026 z 23. februára 2026, v ktorom zdôraznil s poukazom na viacnásobné odročovanie pojednávania, ktoré inak môže vzbudzovať dojem neefektívneho postupu, nevyhnutnosť prihliadať na okolnosti, ako je pandémia ochorenia COVID-19 (spôsobujúca prekážku brániacu v prejednaní veci) a opakované zdravotné ťažkosti zákonnej sudkyne Mgr. Andrey Tomašovičovej, kvôli ktorým došlo k viacerým odročovaniam pojednávania. Ide o objektívne okolnosti spôsobujúce predĺženie konania, ktoré zákonná sudkyňa nemohla ovplyvniť. K odročovaniu pojednávania došlo

viacrát aj z dôvodov na strane účastníkov konania vrátane sťažovateľa ako žalovaného, čo treba pripočítať na vrub samotnému sťažovateľovi.

10. S poukazom na prehľad vo veci uskutočnených úkonov predseda okresného súdu zastáva názor, že vo veci konajúci súd postupoval v rámci svojich možností. Aj keď rozhodnutie v merite ústavnej sťažnosti ponecháva na úvahe ústavnému súdu, vznáša námietky proti požadovanej sume finančného zadosťučinenia, ktorú považuje s prihliadnutím na okolnosti (nepomer k predmetu súdneho konania, ktorým je zaplatenie 693,60 eur s príslušenstvom z titulu vrátenia nákladov spojených so školením), doterajšiu dĺžku napadnutého konania a vplyv správania sťažovateľa na predĺženie konania za neprimeranú.

III.2. Replika sťažovateľa:

11. Ústavný súd nevyhodnotil ako nevyhnutné vyžiadať si vyjadrenie sťažovateľa ku skutočnostiam uvádzaným vo vyjadrení okresného súdu, keďže obsahovalo najmä popis jednotlivých úkonov súdu, ako aj vyjadrenie k objektivite okolností spôsobujúcich predĺženie napadnutého konania známym sťažovateľovi zo spisu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní vedenom okresným súdom.

13. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní okresného súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

14. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma

vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

17. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd vychádzal z toho, že napadnutým konaním je konanie, ktorého predmetom je nárok na zaplatenie sumy z titulu vrátenia výdavkov na školenie, t. j. vec patriaca k štandardnej súčasť rozhodovania všeobecných súdov. Vec sťažovateľa sa nejaví zložitá po skutkovej, ako ani právnej stránke.

18. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany v konaní. Ústavný súd z prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci zistil, že pojednávanie nariadené na 24. máj 2022 bolo zrušené bez vecného prejednávania z dôvodov na strane právnej zástupkyne sťažovateľa pre jej pracovnú vyťaženosť a kolíziu pojednávania. Právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala zároveň o nariadenie termínu pojednávania až na jeseň 2022, a to s prihliadnutím na nevyhnutnosť osobnej starostlivosti o dieťa. Okrem toho k predĺženiu napadnutého konania došlo aj z dôvodu na strane samotného sťažovateľa, keď pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 14. februára 2023, bolo odročené na účely jeho výsluchu z dôvodu, že sťažovateľ nebol na pojednávaní prítomný. Uvedené skutočnosti, ktoré vznikli na strane sťažovateľa, prispeli k predĺženiu napadnutého konania (k tomu pozri aj bod 9 tohto nálezu), na čo ústavný súd prihliadol pri rozhodovaní o sume finančného zadost'učinenia.

19. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

20. V postupe okresného súdu ústavný súd identifikoval nesústredenosť, ktorá sa prejavila v procesne nezvládnutom vykonávaní úkonov súvisiacich s doručovaním žaloby, čo si vyžiadalo jej opätovné doručovanie (a predĺženie konania o štyri mesiace), ako aj v tom, že prvý úkon výzvy adresovanej žalovanému okresný súd vykonal až po uplynutí takmer 7 mesiacov od doručenia žaloby.

21. Po doručení repliky žalobkyne v novembri 2017 ústavný súd identifikoval dlhšie obdobie nečinnosti okresného súdu, a to až do decembra 2021, keď bolo nariadené v poradí prvé pojednávanie. Doba nečinnosti okresného súdu pritom presiahla štyri roky, čo spoločne s okolnosťou nariadenia prvého pojednávania až po uplynutí piatich rokov od podania žaloby nemožno hodnotiť ako ústavne akceptovateľné.

22. Ústavný súd v súvislosti s celosvetovou pandémiou ochorenia COVID-19 (k tomu pozri aj argumentáciu v bode 9 tohto nálezu) akcentuje, že nemohol nereflektovať na fakt, že priebeh napadnutého konania spadal čiastočne do obdobia vyhlásenia výnimočného stavu 16. marca 2020

a jeho neskorších rozšírení uzneseniami vlády Slovenskej republiky podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 (obdobne tak aj vyhlásený núdzový stav od 1. októbra 2020, pozn.). Prijaté právne opatrenia vrátane zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, ako aj prijatej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov v tomto období mali nepochybne vplyv aj na priebeh napadnutého konania a tento aspekt ústavný súd už zohľadnil vo viacerých svojich rozhodnutiach (I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 20/2021, II. ÚS 27/2022, II. ÚS 470/2022). V tomto kontexte ústavný súd poukazuje v konkrétnostiach na pojednávania nariadené na január a marec 2022, ktoré boli odročené bez vecného prejednania práve z dôvodov súvisiacich s protipandemickými opatreniami zavedenými ako prevencia ochorenia COVID-19. Uvedenú skutočnosť tak nemožno automaticky pripočítvať na ťarchu okresného súdu.

23. K odročovaniu pojednávanií však došlo v napadnutom konaní aj zo zdravotných dôvodov na strane zákonnej sudkyne (zrušenie pojednávanií nariadených na 13. október 2022, 24. november 2023 a 12. marec 2024), čo nepochybne viedlo k predĺženiu napadnutého konania, ktoré je potrebné pričítať na ťarchu okresného súdu.

24. Na pojednávanií 16. mája 2024 bol síce súdom prvej inštancie vyhlásený rozsudok, no tento bol uznesením krajského súdu sp. zn. 28Co/131/2024 z 28. októbra 2025 zrušený v častiach, ktorými bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť 693,60 eur s príslušenstvom a žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania. V kasačnom rozhodnutí odvolací súd akcentoval porušenie pravidiel riadneho vykonávania a hodnotenia dokazovania, ako aj nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Vady zo strany okresného súdu boli pritom vyhodnotené ako také, ktoré nebolo možné napraviť odvolacím súdom, čo viedlo k vráteniu veci okresnému súdu na opätovné ustálenie skutkového stavu s následným právnym posúdením.

25. Súčasťou už ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, podľa ktorého čas konania na inštančne nadriadenej súde v prípade zrušenia rozhodnutia z dôvodu nepreskúmateľnosti alebo inej procesnej vady majúcej za následok porušenie práva strany na spravodlivý proces ide na „vrub“ súdu, ktorému sa rozhodnutie zrušilo (m. m. I. ÚS 59/2023, I. ÚS 451/2022, I. ÚS 725/2024). V konkrétnych okolnostiach veci k takémuto vadnému, a tým aj neefektívnemu postupu okresného súdu došlo, takže obdobie odvolacieho konania (november 2024 až november 2025) je nevyhnutné pričítať na vrub okresnému súdu.

26. Nesústredený a neefektívny postup okresného súdu, ako aj nečinnosť okresného súdu vedú ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo zo strany okresného súdu k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

27. V čase rozhodovania ústavného súdu nebola vec žaloby meritórne rozhodnutá (pojednávane okresného súdu je nariadené na 24. marec 2026). Keďže sa však sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nedomáha uloženia príkazu okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, hoci jeho vyslovenie by bolo v danom prípade namieste, ústavný súd viazaný jej rozsahom a dôvodmi vrátane sťažnostného petitu (§ 45 zákona o ústavnom súde) tento príkaz uložiť nemohol.

28. Napokon sa ústavný súd zaoberal návrhom sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

29. Podľa názoru ústavného súdu žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia v požadovanom rozsahu a navyše bez riadneho odôvodnenia jeho konkretizácie (sťažovateľ len paušálne odkazuje na právne vety formujúce cieľ primeraného finančného zadosťučinenia a charakter nemajetkovej ujmy, ktorá je týmto nahrádzaná vo všeobecnom ponímaní bez uvedenia prípadnej utrpenej nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť takýmto postupom sťažovateľovi ako prípadnému poškodenému spôsobená) je neprimeraná. Ústavný súd v okolnostiach prípadu prihliadol aj na to, čo bolo v stávke („*at stake*“) pre sťažovateľa [obdobne napr. I. ÚS 70/98 a tam citovaná judikatúra napr. ESĽP z 31. 3. 1987, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 20. 3. 1989, Bock v. Nemecko, rozsudok ESĽP z 31. 3. 1992, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 26. 4. 1994, Vallée v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 8. 2. 1996, A. a iní v. Dánsko a i. alebo podobne III. ÚS 76/06], a to vyzdvihnutím predmetu napadnutého konania, ktorým je zaplatenie 693,60 eur s príslušenstvom, pričom sťažovateľ navrhuje priznanie finančného zadosťučinenia v sume takmer desaťnásobne prevyšujúcej túto istinu (6 000 eur).

30. Ústavný súd, prihliadajúc na už uvedené okolnosti, preto považoval za dostatočné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti navrhovaného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

31. Ústavný súd napokon rozhodol o náhrade trov konania, pričom jej sumu určil podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzajúc zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

32. Sťažovateľovi priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) sumu náhrady trov konania zahŕňajúcu aj daň z pridanej hodnoty 23 % (právna zástupkyňa sťažovateľa je jej platiteľkou) celkovo 949,17 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

33. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu